

Delårsrapport 2. kvartal 2017

SpareBank 1 Forsikring AS

SpareBank 1 Forsikring AS

Styrets beretning per 2. kvartal 2017

SpareBank 1 Forsikring AS oppnådde et totalresultat på 246,0 mill. kroner per andre kvartal 2017. Forvaltningskapitalen økte med 6,7 % siden årsskiftet til 50,2 mrd. kroner. Premieinntektene økte med 17,4 % i forhold til samme tid i fjor.

Hovedtall fra regnskapet

Resultat

Selskapets resultat etter skatt ble 246,0 mill. kroner, mot 240,5 mill. kroner på samme tid i fjor. Finansresultatet ble forbedret i forhold til fjoråret, mens risikoresultatet og administrasjonsresultat ble svakere.

Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 3.064 mill. kroner etter andre kvartal 2017, mot 2.507 mill. kroner etter andre kvartal forrige år. Dette tilsvarte en økning på 22,2 %.

Overføring av premiereserve fra andre selskaper utgjorde 891,2 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2017, mot 876,7 mill. kroner på samme tidspunkt i fjor.

Fordeling av premieinntekter:

Beløp i mill. kroner	Per 30.06.17	Per 30.06.16
Tradisjonell forsikring:		
Individuelle pensjonsforsikringer	247	217
Individuelle kapitalforsikringer	391	372
Ulykkesforsikringer	162	148
Gruppelivsforsikringer	402	413
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	448	345
Forsikring med investeringsvalg:		
Individuelle pensjonsforsikringer	20	12
Individuelle kapitalforsikringer	128	77
Kollektive rente- og pensjonsforsikringer	1.266	923
Sum brutto forfalte premieinntekter	3.064	2.507
Overførte premiereserver	891	877
Avgitt gjenforsikringspremie	-106	-105
Premieinntekter for egen regning	3.849	3.279

Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital steg med 3.130 mill. kroner siden årets begynnelse og var 50.163 mill. kroner per 30. juni 2017. Dette tilsvarte en økning på 6,7 % fra årsskiftet. Endringen skyldtes hovedsakelig økning i forsikringsforpliktelsene.

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Forsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. De finansielle eiendelene er delt inn i seks porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 1. januar 2008 forvaltes i en adskilt kollektivportefølje. Fripoliser med høye krav til årlig avkastning forvaltes også i en egen adskilt kollektivportefølje, mens de øvrige fripolisene forvaltes i en adskilt kollektivportefølje sammen med kundemidlene tilhørende ytelsespensjon. I den ordinære kollektivporteføljen forvaltes midlene til øvrige produkter med kontraktsfastsatte forpliktelser. Den sjette porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. En betydelig andel av plasseringene i kollektivporteføljene er i eiendom og obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet. I kollektivporteføljene samlet har selskapet en aksjeandel på 13,5 %. Styring av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom kollektivporteføljer og aktivaklasser per 30.06.17:

Prosent fordeling Finansielle eiendeler	Gammel individual bestand	Fripoliser og ytelses- pensjon	Fripoliser med høye krav til avkastning
Obligasjoner til amortisert kost	37,5	37,7	43,1
Obligasjoner til virkelig verdi	28,7	31,1	26,5
Eiendom	17,6	16,6	16,8
Aksjer og andeler	15,6	13,7	13,0
Andre eiendeler	0,6	0,9	0,6
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Fordelingen av finansielle eiendeler mellom aktivaklasser i den ordinære kollektivporteføljen og selskapsporteføljen per 30.06.17:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Ordinær bestand	Selskaps- portefølje
Obligasjoner til amortisert kost	29,4	19,9
Obligasjoner til virkelig verdi	42,4	60,9
Eiendom	15,7	17,2
Aksjer og andeler	12,3	0,0
Andre eiendeler	0,2	2,0
Sum eiendeler	100,0	100,0

Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontor-eiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Verdien av eiendoms-investeringene ble i andre kvartal 2017 oppregulert med 65,8 mill. kroner, som tilsvarte 1,5 % av bokført verdi.

Avkastningen i selskapsporteføljen var 2,2 % per 30. juni 2017, mens verdjustert avkastning i de fire kollektivporteføljene for ordinær bestand, fripoliser og ytelsespensjon, fripoliser med høye krav til avkastning og gammel individual bestand var henholdsvis 3,2 %, 3,3 %, 3,2 % og 3,4 %. Bokført avkastning i disse porteføljene ble henholdsvis 1,8 %, 1,8 %, 1,7 % og 2,6 %.

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde 2.173 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2017,

mot 1.892 mill. kroner ved utgangen av 2016. Av fondet per 30. juni tilhørte 546,7 mill. kroner den ordinære kollektivporteføljen, 724,4 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser og ytelsespensjon, 388,0 mill. kroner tilhørte porteføljen til fripoliser med høye krav til avkastning og 513,4 mill. kroner tilhørte porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

Eiendeler og avkastning i livsforsikring med investeringsvalg

Netto finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 21.803 mill. kroner per 30. juni 2017. Midlene fordelte seg med 57,7 % i aksjefond, 28,2 % i obligasjonsfond, og 14,1 % i penge-marketsfond.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedriftsmarkedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av andre kvartal 2017 på 10,0 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 8,0 %, 6,0 % og 4,0 %. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.

Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 9,2 %. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på 7,3 %, 5,5 % og 3,6 %. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.

Forsikringsmessige avsetninger

De samlede forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med kontraktsfastsatte forpliktelser var 22.099 mill. kroner ved utgangen av andre kvartal 2017, mot 21.253 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 4,0 %.

De forsikringsmessige avsetningene for livsforsikringer med særskilt investeringsportefølje utgjorde 21.803 mill. kroner per 30. juni 2017, mot 19.156 mill. kroner ved årsskiftet. Dette tilsvarte en økning på 13,8 %.

Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger ble 1.135 mill. kroner etter andre kvartal 2017, en økning på 59,3 mill. kroner i forhold til samme tidspunkt i fjor. Overføring av forsikringsfond til andre selskaper utgjorde 476,2 mill. kroner, mot 158,1 mill. kroner forrige år.

Driftskostnader

I april 2017 vedtok styret i SpareBank 1 Forsikring AS endringer i de ansattes pensjonsordninger. Gjeldende ytelses- og innskuddsordninger ble avviklet og erstattet med hybridpensjon for alle ansatte. Det antas at endringene vil føre til en økning i selskapets årlige pensjonskostnader på 2,1 mill. kroner. Samtidig vil volatiliteten i regnskapet fremover, som følge av endringer i estimatavvik på ytelsesordningen, reduseres. Engangseffekten ved endringen av pensjonsordningen økte driftskostnadene med 15,4 mill. kroner.

Driftskostnadene eksklusive provisjoner økte for øvrig med 37,9 mill. kroner. Forvaltningskostnader knyttet til finansielle eiendeler økte med 6,0 mill. kroner. Avskrivningskostnadene var 1,9 mill. kroner høyere. Øvrige driftskostnader økte med 30,0 mill. kroner. Personalkostnader inkludert effekten av finansskatt, IT-kostnader og kostnader til konsulenter knyttet til utvikling av fagsystemer og produkter utgjorde det meste av økningen.

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 544,4 mill. kroner etter andre kvartal 2017, mot 483,9 mill. kroner på samme tid forrige år. Provisjonskostnadene utgjorde 185,3 mill. kroner, en økning på 7,3 mill. kroner fra året før.

Salgsutvikling

SpareBank 1 Forsikring AS er markedsleder med flest antall kunder innen individuell risikoforsikring. Det er fortsatt et udekket behov i markedet og selskapet forventer ytterligere lønnsom vekst.

Salg av arbeidsledighetsforsikring ble stanset i begynnelsen av 2017. Selskapets salgsvolumer for

øvrige risikoprodukter i personmarkedet var 12,1 % høyere etter andre kvartal 2017 enn forrige år.

For innskuddspensjonsforsikringer i bedriftsmarkedet var det en økning i salgsvolumene på 36,8 % i forhold til samme periode i 2016. Dersom salget av hybridpensjon inkluderes var økningen 37,1 %, hvorav etableringen av hybridpensjon for ansatte i SpareBank 1 Gruppen utgjorde 11,4 prosentpoeng.

Skattemessige forhold

Skattekostnaden ved utløpet av andre kvartal 2017 ble 76,3 mill. kroner (23,7 %). Hovedårsaken til avvik i selskapets skattekostnad sammenlignet med en normalskattesats for finansforetak på 25 % var beregnet effekt av fritaksmetoden for aksjerelaterte investeringer hvor inntekten tilfaller selskapet.

Resultatanalyse

Resultatanalyse:

Beløp i mill. kroner	30.06.17	30.06.16
Risikoresultat	159,4	177,9
Administrasjonsresultat	-15,9	2,3
Avkastningsresultat	167,2	145,3
Oppreservering for økt levealder	0,0	-1,6
Selskapet bidrag til oppreservering	0,0	-1,1
Vederlag for rentegaranti	15,9	19,7
Resultat til fordeling	326,6	342,5

Netto risikoresultat utgjorde 159,4 mill. kroner etter andre kvartal 2017, mot 177,9 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor. Det var særlig resultatene fra uføre-forsikringer som ga svakere resultat enn forrige år.

Administrasjonsresultatet ble bedret med 7,4 mill. kroner gjennom effekter knyttet til reassurans. For øvrig var resultatet 25,5 mill. kroner svakere sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Dette skyldtes hovedsakelig engangseffekten ved endringen av selskapets pensjonsordninger, samt en økning i administrasjons og provisjonskostnadene for øvrig.

Netto renteresultat (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 167,2 mill. kroner, mot 145,3 mill. kroner året før.

Vederlaget for rentegarantien utgjorde 15,9 mill. kroner, mot 19,7 mill. kroner til samme tidspunkt i fjor.

Kapitalforhold og soliditet

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene i Solvens II regelverket. Foreløpige beregninger viser at selskapets solvensmargin uten bruk av overgangsregler er 174 % per 30. juni 2017. Per første kvartal 2017 var solvensmarginen 172 %, sammenlignet med 171 % ved årsskiftet.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er godt tilpasset dets risikoevne.

Organisatoriske forhold

SpareBank 1 Forsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Holdingselskapet fokuserer på styring og kontroll av datterselskapene. Støttetjenester innen områdene juridisk, økonomi, kommunikasjon og personal er organisatorisk lagt til SpareBank 1 Forsikring AS. Støttetjenester innen IT-området blir kjøpt fra SpareBank 1 Bank-samarbeidet DA.

Fremtidsutsikter

Økt fokus på pensjon forventes å gi langsiktig vekst i markedet for både trygghetsprodukter og pensjons-sparing. Et helhetlig forsikringstilbud, samarbeidet med LO og SpareBank 1 bankenes distribusjonsnett, gir et godt utgangspunkt for fortsatt økt forretningsvolum.

Det er fortsatt et udekket behov for individuell risikoforsikring i markedet og selskapet forventer videre lønnsom vekst. I 2017 satser selskapet ytterligere på nysalg, mersalg og kryssalg av forsikring til SpareBank 1 bankkunder, LO-medlemmer og

eksisterende forsikringskunder. Gjennom automatisering av låneprosessen vil alle kunder som ønsker det få tilbud om livsforsikring ved etablering av boliglån i bankene.

Kundenes bruk av digitale løsninger øker sterkt. SpareBank 1 Forsikring AS har digitale kjøpsløsninger for sine hovedprodukter. Det er stort fokus på å sikre gode kundeopplevelser gjennom løsninger som er enkle, gjenkjennbare på tvers av flater (mobil, brett, PC) og tilpasset kundens forskjellige behov. Et eksempel på dette er det sterkt voksende salget av individuelle spareprodukter med investeringsvalg.

SpareBank1 Forsikring er ved siden av Storebrand markedets eneste tilbyder av ny tjenestepensjon (hybrid). Det er en økende interesse for produktet både fra dem som har privat ytelsespensjon og fra dem som har offentlig tjenestepensjon. Det er åpnet for overgang til hybridpensjon for konkurranseutsatte kommunale og interkommunale bedrifter.

SpareBank 1 Forsikring har tatt en ledende posisjon i hybridpensjonsmarkedet med en markedsandel på ca. 2/3 målt i årlig sparepremie. Selskapet er gjennom sin satsing på produktet og med sin unike distribusjonskraft, godt posisjonert for å opprettholde sin rolle som markedsleder fremover.

Et interdepartementalt utvalg la i desember 2016 frem en utredning om endring av innskuddspensjon som vil medføre at arbeidstakerne kan ta med seg oppspart pensjonskapital til ny arbeidsgiver. Utredningen ble foretatt som et resultat av lønnsforhandlingene mellom Fellesforbundet og Norsk Industri våren 2016. Det er utredet fem modeller for en slik egen pensjonskonto. Utredningen omhandler også opptjening av pensjon fra første krone og fra første time, ved at dagens begrensninger for lave opptjeninger fjernes. Forslaget vil gi muligheter for brede pensjonsordninger på tvers av bedrifter, noe som SpareBank 1 ser positivt på.

Sterk premieøkning som følge av redusert beregningsrente og økte priser ved lengre levealder har ført til overgang fra ytelsespensjon til innskudds- eller hybridpensjon. Det forventes at denne trenden forsterkes i 2017.

Myndighetene har foreslått ny skattefavoredert individuell pensjonssparing, og forskriftsbestemmelser om dette er sendt på høring. Etter forslaget skal slike avtaler kunne inngås med bank, livsforsikringsforetak, pensjonsforetak, verdipapirforetak eller forvaltnings-selskap for verdipapirfond med ikrafttredelse fra 1. november 2017. SpareBank 1 Forsikring vil tilby produktet. Selskapet har gode erfaringer med nettløsningen for kjøp av pensjonskonto og vil gjenbruke løsningen. I tillegg kommer salg via rådgiverne i alliansebankene. Selskapet forventer stor etterspørsel, men også sterk konkurranse.

Ny skattefavoredert individuell pensjonssparing er et pensjonsprodukt som passer godt sammen med selskapets tjenstepensjonsprodukter, og vil for mange av medlemmene i tjenstepensjon være et godt supplement til det de får fra arbeidsgiver. SpareBank 1 Forsikring forventer at mange av selskapets bedriftskunder ønsker å informere sine ansatte om denne tilleggsmuligheten og vil legge til rette for det.

SpareBank 1 Forsikring AS anses å være godt posisjonert i forhold til det fremtidige pensjonsmarkedet. Selskapet har gode resultater fra rene risikoprodukter og det er fokus på lønnsomhet i selskapet. Gjennom den kapital-forvaltningsstrategien som er fulgt sikter selskapet mot å gi langsiktig stabil avkastning til kunder og eier.

Oslo, 7. august 2017

Styret i SpareBank 1 Forsikring AS

RESULTATREGNSKAP

Beløp i 1000 kr.		Pr. 30.06.2017	Pr. 30.06.2016	Pr. 31.12.2016
1.1	Forfalte premier, brutto	3 063 774	2 507 186	4 986 817
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier	-105 658	-104 949	-201 988
	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak	891 200	876 665	1 658 758
1	SUM PREMIEINNTEKTER FOR EGEN REGNING	3 849 316	3 278 902	6 443 587
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	131 097	130 293	243 011
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	209 523	213 844	436 734
2.4	Verdiendringer på investeringer	280 160	-54 802	175 334
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	67 687	53 857	112 189
2	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	688 467	343 192	967 268
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	120 015	129 804	130 013
3.4	Verdiendringer på investeringer	839 597	-1 134 882	-235 465
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	261 272	761 327	974 284
3	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	1 220 884	-243 751	868 832
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER	62 769	56 729	114 040
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto	-1 134 852	-1 075 512	-2 120 973
5.1.2	Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	54 225	61 191	125 988
5.1	Utbetalte erstatninger	-1 080 627	-1 014 321	-1 994 985
5.2	Overf. av premiereserve og pensjonskapital mv. til andre forsikringsforetak	-476 182	-158 125	-422 912
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	-1 556 809	-1 172 446	-2 417 897
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	-481 805	-425 326	-845 159
6.1.2	Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven mv.	10 214	18 791	48 031
6.1	Endring i premiereserve mv.	-471 591	-406 535	-797 128
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	23 851	9 792	-74 471
6.3	Endring i kursreguleringsfond	-280 160	54 802	-175 334
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-2 038	-2 089	-3 687
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak		8	8
6	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSER	-729 938	-344 022	-1 050 612
7.1	Endring i pensjonskapital mv.	-2 661 717	-1 097 340	-3 526 934
7.3	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-18 213	2 221	-16 656
7	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	-2 679 930	-1 095 119	-3 543 590
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	-93 730	-83 965	-88 031
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-13 532	-21 054	-16 983
8.3	Annen tilordning av overskudd		-18 027	
8	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE - KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSER	-107 262	-123 046	-105 014
9.1	Forvaltningskostnader	-30 031	-24 057	-54 775
9.2	Salgskostnader	-267 768	-212 658	-426 682
9.4	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-246 625	-247 147	-507 554
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler	21 758	14 241	28 207

9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER	-522 666	-469 621	-960 804
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER	-5 500	-11 331	-10 987
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	219 331	219 487	304 823
12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	33 883	28 099	53 810
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	48 021	45 772	90 255
12.4	Verdiendringer på investeringer	50 875	47 412	44 475
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	-6 602	-857	2 297
12	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	126 177	120 426	190 837
13	ANDRE INNTEKTER	794	106 418	33 501
14.1	Forvaltningskostnader	-2 172	-1 274	-3 848
14.2	Andre kostnader	-31 673	-2 071	-3 856
14	FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL SELSKAPSPORTEFØLJEN	-33 845	-3 345	-7 704
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	93 126	223 499	216 634
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	312 457	442 986	521 457
17	SKATTEKOSTNADER	-73 865	-110 478	-114 090
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	238 592	332 508	407 367
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	9 932	-122 658	-4 681
19.5	Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg			-37
19.9	Skatt på andre resultatkomponenter	-2 483	30 664	1 170
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER	7 449	-91 994	-3 548
20	TOTALRESULTAT	246 041	240 514	403 819

BALANSE- EIENDELER

Beløp i 1000 kroner.		Pr. 30.06.2017	Pr. 30.06.2016	Pr. 31.12.2016
1.2	Andre immaterielle eiendeler	146 431	157 882	154 220
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	146 431	157 882	154 220
2.1.1	Investeringseiendommer	1 604	1 570	1 581
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer	1 604	1 570	1 581
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	920 501	764 417	825 887
2.2.2	Fordringer på datterforetak (eiendomsselskap)	40 000	-	5 006
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	960 501	764 417	830 893
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	140 389	215 127	178 914
2.3.2	Utlån og fordringer	974 140	679 347	805 635
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 114 529	894 474	984 549
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	1 278	1 315	1 278
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	3 367 857	2 578 668	3 980 643
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	147 716	354 081	23 056
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	3 516 851	2 934 064	4 004 977
2	SUM INVESTERINGER	5 593 485	4 594 525	5 822 000
3.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	144 716	69 012	66 475
3.3	Andre fordringer	75 076	138 214	40 615
3	SUM FORDRINGER	219 792	207 226	107 090
4.1	Anlegg og utstyr	73 187	78 568	72 026
4.2	Kasse, bank	220 431	215 557	262 633
4.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art	5 557	5 557	5 557
4	SUM ANDRE EIENDELER	299 175	299 682	340 216
5.3	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	10 341		6 552
	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER			
5	OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER	10 341		6 552
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	6 269 224	5 259 315	6 430 078
6.1.1	Investeringseiendommer	981	1 015	1 005
6.1	Bygninger og andre faste eiendommer	981	1 015	1 005
6.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	3 578 526	3 544 586	3 621 539
6.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	3 578 526	3 544 586	3 621 539
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	1 412 870	2 040 415	1 721 361
6.3.2	Utlån og fordringer	6 411 625	4 851 323	5 636 491
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	7 824 495	6 891 738	7 357 852
6.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 923 703	2 594 055	2 829 338
6.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	7 244 181	7 088 149	6 809 619
6.4.4	Finansielle derivater	23 801	10 369	4 727
6.4.5	Andre finansielle eiendeler	70 135	39 043	300 837
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	10 261 820	9 731 616	9 944 521
6	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	21 665 822	20 168 955	20 924 917
	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE			
7	I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	425 458	386 003	415 243
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	12 525 384	9 268 237	10 873 314
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	9 169 839	7 505 400	8 349 107
8.4.4	Finansielle derivater	55 785	-	-
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	51 559	32 016	40 483
8.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	21 802 567	16 805 653	19 262 904
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	21 802 567	16 805 653	19 262 904
	SUM EIENDELER	50 163 071	42 619 926	47 033 142

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL OG GJELD		Pr. 30.06.2017	Pr. 30.06.2016	Pr. 31.12.2016
10.1	Selskapskapital	348 400	348 400	348 400
10.2	Overkurs	481 500	481 500	481 500
10.4	Annen innskutt egenkapital	1 661 288	1 661 288	1 661 288
10	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	2 491 188	2 491 188	2 491 188
11.1.3	Risikoutjevningfond	36 554	67 731	24 343
11.1	Sum Fond	36 554	67 731	24 343
11.2	Annen opptjent egenkapital	1 292 907	1 256 203	1 059 076
11	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	1 329 461	1 323 934	1 083 419
12.3	Annen ansvarlig lånekapital	1 000 000		1 000 000
12.4	Fondsobligasjoner			
12	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	1 000 000		1 000 000
13.1	Premiereserve	18 884 761	17 890 497	18 385 452
13.2	Tilleggsavsetninger	605 979	539 624	616 140
13.3	Kursreguleringsfond	2 172 550	1 662 254	1 892 390
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. Ufordelte overskuddsmidler	339 445 96 177	331 253 111 704	358 972
13	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSER	22 098 912	20 535 332	21 252 954
14.1	Pensjonskapital mv.	21 393 569	16 341 530	18 759 543
14.3	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	408 998	375 312	396 901
14	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER - SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	21 802 567	16 716 842	19 156 444
15.1	Pensjonsforpliktelser og lignende	13 643	169 075	61 428
15.2.2	Forpliktelser ved utsatt skatt	687 990	620 529	613 835
15.2	Forpliktelser ved skatt	687 990	620 529	613 835
15	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER	701 633	789 604	675 263
16	PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSFORETAK	259 808	237 293	250 524
17.1	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	115 956	159 155	129 411
17.2	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	20 173	15 470	20 992
17.4	Finansielle derivater	298	107 525	128 072
17.5	Andre forpliktelser	233 398	135 906	700 370
17	SUM FORPLIKTELSER	369 825	418 056	978 845
18.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	109 677	107 677	144 505
18	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	109 677	107 677	144 505
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		50 163 071	42 619 926	47 033 142

KONTANTSTRØM

NOK 1 000	30.06.2017	30.06.2016
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 386 365	2 206 428
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 984 946	-2 137 900
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteten	-443 620	-
Netto kontantstrøm for perioden	-42 201	68 528
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	262 633	146 951
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	220 432	215 479

ENDRING I EGENKAPITAL

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2016	348 400	481 500	1 661 287	24 343	1 059 076	3 574 606
Resultat før andre resultatkomponenter					238 592	238 592
Estimatavvik pensjoner					9 932	9 932
Skatt på andre resultatkomponenter					-2 483	-2 483
Totalresultat					246 041	246 041
Poster ført direkte mot EK:						
Avsatt til risikoutjevningfond				12 210	-12 210	
Sum inntekter og kostnader for perioden				12 210	-12 210	
Egenkapital pr. 30.06.2017	348 400	481 500	1 661 287	36 553	1 292 907	3 820 647

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

Delårsregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 *Delårsrapportering* jf årsregnskapsforskriften for livsforsikringselskaper § 6-2. Delårsrapporten gir ikke fullstendige noteopplysninger som er påkrevd i årsregnskapet, følgelig bør delårsrapporten leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016. Årsregnskapet for 2016 finnes på internettsiden "www.sparebank1.no".

De samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som ble benyttet i årsregnskapet for 2015 er lagt til grunn i delårsrapporten.

Estimater

I utarbeidelsen av delårsregnskapet har ledelsen benyttet estimater som påvirker regnskapstallene. Områder hvor slike estimater er vesentlige er pensjoner og forsikringstekniske avsetninger. Kildene til usikkerhet ved estimering er de samme som ved årsoppgjør for 2016. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når eventuelt nytt estimat fastsettes.

NOTE 2 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Andeler i aksje-, obligasjons- og pengemarkedsfond
- Børsnoterte aksjer, statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Aksjederivater, Valutaterminer, fremtidige renteaftaler og valutaswapper hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

1. halvår 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			1 278	1 278
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	29 095 584	6 404 790		35 500 374
<i>Herav aksjer og andeler</i>	<i>15 449 087</i>			<i>15 449 087</i>
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	<i>13 646 497</i>	<i>6 135 380</i>		<i>19 781 877</i>
<i>Herav andre verdipapirer</i>		<i>269 410</i>		<i>269 410</i>
Finansielle derivater		79 586		79 586
<i>Herav aksjeinstrumenter</i>		<i>88</i>		<i>88</i>
<i>Herav valutainstrumenter</i>		<i>72 427</i>		<i>72 427</i>
<i>Herav renteinstrumenter</i>		<i>7 071</i>		<i>7 071</i>
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	29 095 584	6 484 376	1 278	35 581 238
Derivater		298		298
<i>Herav renteinstrumenter</i>		<i>298</i>		<i>298</i>
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		298		298

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse		1 278	
Utgående balanse		1 278	

Året 2016

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer – tilgjengelig for salg			1 278	1 278
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	25 619 397	7 587 000		33 206 397
<i>Herav aksjer og andeler</i>	<i>13 702 652</i>			<i>13 702 652</i>
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	<i>11 916 745</i>	<i>7 222 624</i>		<i>19 139 369</i>
<i>Herav andre verdipapirer</i>		<i>364 376</i>		<i>364 376</i>
Finansielle derivater		4 727		4 727
<i>Herav renteinstrumenter</i>		<i>4 727</i>		<i>4 727</i>
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	25 619 397	7 591 727	1 278	33 212 402
Derivater		128 072		128 072
<i>Herav aksjeinstrumenter</i>		<i>844</i>		<i>844</i>
<i>Herav valutainstrumenter</i>		<i>127 228</i>		<i>127 228</i>
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		128 072		128 072

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	1 315		
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	-37		
Utgående balanse	1 278		

NOTE 3 – VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI

NOK 1000	1. halvår 2017		Året 2016	
	Bokført verdi/ virkelig verdi		Bokført verdi/ virkelig verdi	
<i>Aksjer og andeler:</i>				
Private equity				1 407
Norske aksjefond	2 385 104		2 233 247	
Utland private equity	5 099		6 752	
Utenlandske aksjefond	13 058 884		11 461 246	
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	15 449 087		13 702 652	
<i>Obligasjoner og sertifikater:</i>				
Norske obligasjoner og sertifikater	15 964 548		15 584 769	
Utenlandske obligasjoner og sertifikater	3 817 329		3 554 600	
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	19 781 877		19 139 369	
<i>Andre verdipapirer:</i>				
Hedgefond	24		24	
Andre finansielle eiendeler	269 386		364 352	
Sum andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	269 410		364 376	
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	35 500 374		33 206 397	

NOTE 4 - FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1 000	1. halvår 2017			Året 2016		
	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelseser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelseser
Aksjeinstrumenter						
Opsjoner	7 650	88		7 650		844
Sum aksjeinstrumenter	7 650	88		7 650		844
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	11 491 225	72 427		9 753 252		127 228
Sum valutainstrumenter	11 491 225	72 427		9 753 252		127 228
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	922 000	7 071	298	172 000	4 727	
Sum renteinstrumenter	922 000	7 071	298	172 000	4 727	

Sum finansielle derivater	12 420 875	79 586	298	9 932 902	4 727	128 072
---------------------------	------------	--------	-----	-----------	-------	---------

**Oppstilling vedrørende
Motregningsrett**

1. halvår 2017

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Aksjeinstrumenter	88	88	88
Valutainstrumenter	72 427	72 427	72 427
Renteinstrumenter	7 071	7 071	7 071
Sum	79 586	79 586	79 586

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Renteinstrumenter	298	298	298
Sum	298	298	298

Året 2016

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Renteinstrumenter	4 727	4 727	4 727
Sum	4 727	4 727	4 727

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Nettobeløp i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør
Aksjeinstrumenter	844	844	844
Valutainstrumenter	127 228	127 228	127 228
Sum	128 072	128 072	128 072

NOTE 5 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

Aksjer tilgjengelig for salg

NOK 1 000	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Norsk Pensjon AS	1 600	1 278	1 278
Youngstorget Parkeringshus AS	325	-	-
Sum aksjer tilgjengelig for salg	1 925	1 278	1 278

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret

Inngående balanse 01.01.17	1 278
Utgående balanse 30.06.17	1 278